

Španjolska u nedjelju izlazi na jedne od najneizvjesnijih parlamentarnih izbora posljednjih desetljeća, na kojima pet stranaka različitog svjetonazora ima priliku formirati vladu i čiji je rezultat teško prognozirati.

Glasovanje u nedjelju može donijeti neke potpuno nove situacije: prvu koalicijsku vladu od kada se Španjolska vratila demokraciji krajem 1970-ih, prve parlamentarne zastupnike krajnje desnice od 1982. i prvu predizbornu kampanju nakon gospodarske krize koja nije usredotočena na ekonomiju.

Nakon glasovanja se očekuju dugi pregovori oko formiranja vlade, što bi moglo dodatno doprinijeti političkoj neizvjesnosti prisutnoj trenutačno u Europi. Predizborna kampanja završila je u petak u ponoć, a škole u kojima će održavati glasovanje zatvorit će se u nedjelju u 20 sati. Prebrojavanje bi trebalo praktično završiti oko ponoći.

PSOE u vodstvu, neizvjesno formiranje koalicije

Niti jedna stranka neće dobiti dovoljno zastupničkih mjesta za samostalno formiranje vlade, a ankete, od kojih je posljednja objavljena u ponedjeljak, nakon dviju televizijskih debata u kojima su sudjelovali lideri četiriju najvećih stranaka, ukazuju na to da će novi španjolski parlament biti iznimno fragmentiran.

U utrci su, uz tradicionalne stranke lijevog i desnog centra, Španjolsku socijalističku radničku stranku (PSOE) i Narodnu stranku (PP), lijevo orijentirana stranka Podemos, kao i stranka centra Građani te desno usmjereni Vox.

Španjolska socijalistička radnička stranka (PSOE), lijevi centar premijera **Pedra Sáncheza**, na vrhu je rejting ljestvice te bi mogla dobiti nešto manje od 30 posto glasova, pokazuje anketa objavljena u novinama El País.

Time bi postala kandidat s najvećim šansama za predvođenje koalicijske vlade. No zasad nema nikakvih jamstava da će se uspjeti povezati s nekom od preostalih stranaka, što joj je neophodno za dobivanje natpolovične većine u parlamentu, a time i formiranje vlade.

Mogući su i drugi scenariji, među kojima i koalicija desnih stranaka ili pak raspisivanje novih izbora, ako se stranke ne dogovore o koaliciji. Stoga bi mogli proći mjeseci prije nego nova vlada u Španjolskoj bude konačno formirana.

Velik broj neodlučnih, krajnja desnica ulazi u parlament?

Posljednje ankete pokazuju kako četiri od deset birača još uvijek ne znaju kome dati svoj glas. Posebno nepredvidiv će biti rezultat desne stranke Vox, koja je početkom godine ostvarila neočekivano i povijesno visok rezultat na regionalnim izborima u južnoj pokrajini Andaluziji. Protiveći se nezavisnosti Katalonije i velikom dolasku migranata ta stranka, označena kao „krajnja desnica“, a koja sebe smatra samo desnicom, mogla bi biti prva s tog spektra koja će ući u parlament nakon gotovo četiri desetljeća. Na to ukazuju sve ankete.

Utjecaj predizbornih debata u ponedjeljak i utorak, u kojima Vox nije sudjelovao, dodatni je

misterij. Neki politički analitičari smatraju da je zapaženi istup imao **Pablo Iglesias**, vođa lijeve stranke Podemos, koja je prema anketama izgubila nekadašnju popularnost.

S obzirom da nije izgledno brzo formiranje vlade, rezultati i pregovori utjecat će na lokalne i regionalne izbore u Španjolskoj zakazane za 26. svibnja, kada se održavaju i izbori za Europski parlament. Osim toga većina stranaka se suočava s velikim internim promjenama ili imaju nove lidere, što znači da bi moglo biti značajnih promjena u strategiji i savezništvima.

Osim 350 zastupnika u parlamentu (El Congreso) Španjolci će u nedjelju birati i 208 zastupnika u senatu (El Senado), tijelu koje predstavlja teritorij, odnosno pokrajine, i kojim od 2011. godine dominira konzervativna Narodna stranka (PP).

Definitivan kraj dvostranačja

Prema scenariju optimističnom za njene tradicionalne protivnike socijaliste, Sánchez bi mogao ostati u premijerskoj fotelji sa samo jednim saveznikom, Podemosom. Ankete, međutim, pokazuju kako će im trebati i podrška malih regionalnih stranaka, po svemu sudeći onih iz Katalonije koje zagovaraju nezavisnost. Zahvaljujući glasovima tih stranaka Sánchez je u lipnju i postao predsjednik vlade, tijekom parlamentarnog glasovanja o nepovjerenju njegovom konzervativnom prethodniku **Marianu Rajoyu**.

Svoju podršku katalonske stranke nastavljaju uvjetovati referendumom o nezavisnosti Katalonije, čemu se Sánchez protivi i zbog čega su desne stranke optužile premijera za „izdaju“ i suradnju s onima koji „ruše državu“.

Tri stranke s centra i desnice, Narodna stranka, Građani i Vox, ne dobivaju potrebnih 176 od 350 zastupnika za formiranje vlade, pokazuju posljednje ankete. No ranije ankete su ukazivale da će dobiti taj dovoljan broj mjesta.

Jedan mogući scenarij za formiranje vlade bila bi koalicija socijalista sa strankom centra Građani, no njen vođa Albert Rivera odbacio je mogući sporazum sa Sánchezom. Sánchez je odgovorio da to ne ulazi niti u njegove planove, premda ranije nije potpuno odbacivao takvu mogućnost.

Kao favorit po anketama, Sánchez razmatra sve opcije od kojih mu niti jedna nije idealna.

No jedno je, međutim, sigurno - kraj dvostranačja koje je dominiralo španjolskom političkom scenom gotovo 40 godina i koje se počelo urušavati 2015. godine. Lijevi i desni centar, Španjolska socijalistička radnička stranka i Narodna stranka, koje su se konstantno izmjenjivale na vlasti, više ne mogu samostalno formirati vladu.

Glavne teme vrijednosti i identiteta, gospodarstvo u drugom planu

Predizborna kampanja se sada centrirala na identitet i vrijednosti, ostavivši gospodarstvu sekundarnu ulogu. To je zadnji put viđeno prije gospodarske krize u zemlji započete 2008. godine.

Španjolska u nedjelju izlazi na najneizvjesnije izbore u posljednjih 40 godina

Kategorija: SVIJETAžurirano: Subota, 27 Travanj 2019 10:11

Objavljeno: Subota, 27 Travanj 2019 10:09

Zahtjev za nezavisnošću Katalonije, pokrajine sa 7,5 milijuna stanovnika na obali Sredozemnog mora, podijelio je pak mišljenja u državi, ali i toj pokrajini. Taj slučaj ima težinu i vidljivost budući da traje suđenje za dvanaestero bivših katalonskih dužnosnika zbog organiziranja referendumu 2017. unatoč zabrani ustavnog suda.

Narodna stranka, Građani i Vox bore se za glasove zagovornika cjelovite Španjolske, no i socijalisti to rade. Posebno nakon što su katalonske stranke za nezavisnost srušile u parlamentu njihov prijedlog proračuna, zbog čega je Sánchez, u nemogućnosti da Španjolska dobije proračun za 2019., morao raspisati ove prijevremene izbore.

Zbog rastuće popularnosti Voxa, Narodna stranka je zaokrenula dodatno udesno. PSOE je pak zaokrenuo dodatno ulijevo zbog Podemosa i manjih lijevih stranaka koje bi im mogle pojesti glasove. Stranke su tako izbacile u eter različite teme, od prava žena do kontroverznog premještanja posmrtnih ostataka diktatora Francisca Franca iz mauzoleja udaljenog 40 kilometara od Madrida.

Sve se velike stranke međusobno optužuju za korupciju, dok je gospodarstvo ostalo u drugom planu njihovih rasprava. Ove godine bi španjolsko gospodarstvo trebalo rasti po stopi od 2,2 posto.

U posljednje tri godine Španjolska je imala manjinske vlade konzervativaca, a onda i socijalista, što je prema mišljenju Bruxellesa odgodilo strukturne gospodarske reforme. Barem one koje bi htjela Europska komisija, izvršno tijelo EU-a.

Premda su socijalisti uveli mjere poput povećanja iznosa mirovina i minimalne plaće, nisu uspjeli progurati proračun kroz parlament. On nije dobio dovoljan broj glasova pa se sada nastavlja proračun iz 2018. Time stoga nisu stupila na snagu povećanja nekih poreza kojima bi Španjolska dodatno smanjila proračunski deficit, iako se on lani nalazio na 2,48 posto BDP-a, što je ispod 3 posto na kojem inzistiraju u Bruxellesu. (Hina)

Španjolska u nedjelju izlazi na najneizvjesnije izbore u posljednjih 40 godina

Kategorija: SVIJETAžurirano: Subota, 27 Travanj 2019 10:11

Objavljeno: Subota, 27 Travanj 2019 10:09

